

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено

на засіданні катедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
філологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 29.08 2022р.)

Завідувач катедри  З.О. Купчинська

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

“Діалектологія”,

що викладається в межах ОПП “Українська мова та література”

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі

спеціальності 035 Філологія.

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Львів - 2022

**Силабус курсу «Діалектологія»
2022/2023 навчального року**

Назва курсу	Діалектологія
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація Українська мова та література
Викладачі курсу	доц. Глібчук Н. М., доц. Костів О. М.
Контактна інформація викладачів	nataliya.glibchuk@lnu.edu.ua oksana.kostiv@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	середа (15.15) четвер (13. 15)
Сторінка курсу	http://philology.lnu.edu.ua/course/dialektolohiya-ukrajiniisty-1-potik
Інформація про курс	<p>Курс української діалектології відіграє особливу роль у підготовці спеціаліста-словесника, оскільки під час його вивчення значно розширюються знання про різні форми існування мови – діалектну і літературну. Він покликаний дати студентові глибокі теоретичні знання про структуру діалектної мови, її територіальну диференціацію, сформувані навички практичного аналізу діалектних явищ. Завдання курсу – формувати у студентів чітке розуміння діалектного членування української мови; ознайомити студентів із системою термінів діалектології; вивчити фонетичні, граматичні, лексичні особливості наріч і говорів української мови. У процесі вивчення курсу студенти зможуть вільно орієнтуватися на лінгвістичній карті, аналізувати діалектні тексти, вивчати фонетичні, морфологічні, лексичні особливості говорів української мови, виробляти навички запису діалектних матеріалів фонетичною транскрипцією.</p> <p>Курс» призначений для студентів-україністів другого року навчання. Він орієнтований на теоретичну і практичну підготовки з фаху. Філолог працює в умовах говіркового оточення, тому знати особливості говору, ареал, історію дослідження – одне з основних завдань. Лекції спрямовані на ознайомлення з українською діалектологією як наукою, її системою термінів, із фонетичними, морфологічними, лексичними особливостями наріч і говорів української мови. На практичних заняттях студенти повинні навчитися аналізувати діалектні тексти і вказувати, робити порівняльну характеристику наріч і діалектів української мови на базі вивчених фонетичних, морфологічних, лексичних особливостей кожного з них, а також аналізувати та інтерпретувати карти Атласу української мови.</p>
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Діалектологія” є нормативною дисципліною зі спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література для освітньої програми “Українська мова та література”. Ця дисципліна викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредити (2

	кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу – допомогти студентові засвоїти основні процеси поширення в діалектному просторі української мови, з'ясувати взаємодію літературної та діалектної мови, основні ознаки діалектів на різних структурних рівнях мови.</p> <p>Курс «Діалектологія» має загальнотеоретичні і практичні цілі.</p> <p>Загальнотеоретичні цілі курсу полягають в тому, щоб знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • систему термінів діалектології та лінгвогеографії, її предмет, завдання і значення; • класифікацію українських говорів на основі спільних фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак; • фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні особливості говірок поліського, південно-західного та південно-східного наріч української мови; • відомості з історії української діалектології та лінгвогеографії; • основні засади української лінгвістичної географії; • діалектні словники, їхнє призначення. • будову, структуру, зміст Атласу української мови в трьох томах <p>Практичні цілі курсу «Діалектологія» вбачаємо у формуванні вмінь:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати діалектні тексти на основі фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак; • визначати, на території якого наріччя і говору вони записані; • робити порівняльну характеристику наріч і діалектів української мови на базі вивчених фонетичних, морфологічних, синтаксичних і лексичних особливостей кожного з них; • правильно транскрибувати діалектні тексти із аудіозаписів; • користуватися діалектологічними атласами та діалектними словниками. <p>Вивчення вказаної дисципліни передбачає формування таких загальних компетентностей:</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>фахових компетентностей:</p> <p>ФК 13. Здатність екстраполювати національні, етнічні, регіональні соціокультурні цінності та традиції в освітнє середовище в процесі навчання української мови та літератури</p> <p>ФК 15. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.</p> <p>ФК 16. Здатність вільно користуватися філологічною термінологією.</p> <p>програмних результатів навчання:</p> <p>ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.</p> <p>ПРН 4. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 15. Окреслювати основні проблеми дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, пояснювати їх взаємозв'язок у цілісній системі знань.</p> <p>ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють,</p>

	<p>здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів. ПРН 20. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні факти, інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів, добирати відповідний теоретико-методологічний інструментарій.</p> <p>•</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас української мови : Т. I – Полісся, Середня Наддніпрянина і суміжні землі. – Київ, 1984 р., Т. II – Наддністриянина, Волинь, Закарпаття та суміжні землі– Київ, 1988 р., Т. III – Слобожанщина, Донеччина, Нижня Наддніпрянина, Причорномор'я і суміжні землі – Київ, 2001. 2. Бевзенко С.П. Вступ до української діалектології.- Одеса,1965. 3. Бевзенко С.П. Українська діалектологія. – К., 1986. 4. Дзедзелівський Й.О. Конспект лекцій з курсу “Українська діалектологія”. – Ужгород,1965. 5. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. - К., 1966. 6. Залеський А.М. Діалектне розмаїття української мови // Культура слова. –1990. –Вип.38.-С.3-10. 7. Матвійс І.Г. Українська мова і її говори. – К.,1990. 8. Михальчук К.П. Наречия, поднаречия и говоры южной России в связи с наречиями Галичины // Тр. этнограф.-статистической экспедиции в Юго-Западный край. –СПб.,1877. –Т.7. – Вип. 2. – С.453-512. 9. Мойсієнко В. Исторична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016. 10. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http:// litopys.org.ua <p><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок: У 2-х т. – Луцьк, 2000. 2. Бевзенко С.П. Вивчення української діалектології // Історія українського мовознавства. – К.,1991. – С.128–150. 3. Бичко З.М. Діалектна лексика Опілля. – Львів, 1997. 4. Бідношия Ю., Дика Л. Говірки Бориспільщини: Сучасні діалектні тексти та пам'ятки мови. – Київ: Інститут української мови НАНУ, 2008. – 480 с. 1. Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність.– К.,1963. 2. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. –Харків,1960. 3. Верхратський І. Говір батюків. – Львів, 1912. 4. Верхратський І. Про говір галицьких лемків / Зб. філол. секції НТШ.-Т.5.-Львів,1902. 5. Верхратський І. Про говір долівський // Зап. НТШ. – Т.35-36.-Львів,1900. 6. Ганцов В.С. Діалектологічна класифікація українських говорів. – К.,1923. 7. Ганцов В.С. Характеристика північних дифтонгів і шляхи їх фонетичного розвитку // Зап. іст.-філол. відділу УАН. – Кн.2-3. –1923.-С.116-144. 8. Глібчук Н. М. Практичні завдання з української діалектології. – Львів, 1998. – 48 с. 9. Глібчук Н. М. Діалектні норми в говірці села Розлуч Турківського району Львівської області крізь призму текстів // У координатах мови : Збірник наукових праць на пошану професора Лідії Коць-Григорчук. – Львів, 2016. – С. 52-62. 10. Глібчук Н. М. Ідіолект Парасковії Павлюк крізь призму діалектних текстів // Діалекти в синхронії та діахронії: текст як джерело лінгвістичних студій / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – Київ, 2015. – С. 60-74. 11. Глібчук Н. М., Асіїв Л. В. Діалектологічна практика. Навчально-методичний посібник. – Львів, 2006. – 103 с. 12. Говірки південно-західного наріччя української мови. Збірник текстів / Упорядник Н. М. Глібчук. – Львів, 2000. – 155 с. 13. Говірки Чорнобильської зони.Тексти. – К, 1996. 14. Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977. 15. Горбач О. Зібрані статті. Т.5: Діалектологія. – Мюнхен, 1993. 16. Григорчук Л. М. Діалектні проблеми Бойківщини // Український діалектологічний збірник. – Кн. 2. – Київ, 1997. – С. 119-131. 17. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лектики. – К., 1990. 18. Гриценко П. Ю. Інформаційний простір діалектного тексту // Діалекти в

- синхронії та діакронії: текст як джерело лінгвістичних студій / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – Київ, 2015. – С. 100-118.
19. Гриценко П. Ю. Простір і час у лінгвістичній географії // Проблеми сучасної ареалогії / АН України. Ін-т української мови; Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – Київ, 1994. – С. 102-110.
 20. Гуцульські говірки. Короткий словник / За ред. Я. В. Закревської – Львів, 1997.
 21. Дзедзелівський Й.О. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР. – Ч.1-3 –Ужгород,1958–60;1993.
 22. Дуда І. Лемківський словник. – Тернопіль, 2011.
 23. Закревська Я.В. Нариси діалектного словотвору в ареальному аспекті. – К.,1976.
 24. Залеський А.М. Вокалізм південно-західних говорів української мови.- К.,1973.
 25. Залеський А.М. Говірки Київського Полісся // Київське Полісся. – К.,1989–С.151-161.
 26. Залеський А.М. Найбільш західний український говір // Культура слова – 1987. –Вип.33. –С.68-71.
 27. Зілинський І. Карта українських говорів. – Варшава,1933.
 28. Зілинський І. Проба упорядкування українських говорів // Зап. НТШ. – Львів,1914. –Т.117-118.
 37. Кобилянський Б.В. Походження східноукраїнського і покутського діалектів (гіпотеза та її обґрунтування) // Наук. зап. Львів. пед. ін-ту. – 1959. – Т12. –С.3-12.
 38. Костів О. Динаміка в системі консонантизму говірок південно-західного наріччя // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: Львівський національний ун-т, 2006. – Вип. 38 . – Частина І. – С.147-156
 39. Костів О. Діалектні явища у вивченні української // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – Львів: Львівський національний ун-т, 2016. – Випуск 12. С. 167–171
 40. Костів О. Сучасне діалектне мовлення з погляду динаміки // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: Львівський національний ун-т, 2016. – Вип.63. - С.164-171
 41. Костів О. Проблеми лінгвогеографії в концепції Л. Коць-Григорчук / О. Костів // У координатах мови. Збірник наукових праць на пошану професора Лідії Коць-Григорчук. – Львів, 2016. – С. 74-91
 42. Курило О. До характеристики і процесу монофтонгізації чернігівських дифтонгічних звуків // Україна. –1925.-№5. –С.14-37.
 43. Курило О. Фонетичні та деякі морфологічні особливості говірки села Хоробрічів на Чернігівщині // Зб. іст.-філол. відділу ВУАН. –1924. -№21.
 44. Лесів М. Українські говірки в Польщі. – Варшава, 1997. – 495 с.
 45. Лисенко П.С. Словник поліських говорів. – К.,1974.
 46. Москаленко А.А. Нарис історії української діалектології. – Одеса,1961-
 47. Москаленко А.А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. –Одеса,1958.
 48. Назарова Т.В. Лінгвістичний атлас нижньої Прип'яті. – К.,1985.
 49. Никончук М. Лексичний атлас Правобережного Полісся. – Київ, Житомир, 1994. – 386 с.
 50. Німчук В.В. До походження українських діалектів // Наука і культура. – К.,1993. – С.128– 152.
 51. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К.,1984.
 52. Панцьо С. Матеріали до словника лемківських говірок. Дієслівна лексика. – Ч.1. –Тернопіль,1997.
 53. Панькевич І. Нарис історії українських закарпатських говорів. – Прага,1958.
 54. Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Русі і суміжних областей. – Прага,1938.
 55. Полтавсько-київський діалект – основа української національної мови.
 56. Пшеп'юрська М. Надсянський говір // Праці Українського наукового інституту. – Сер. філол. –Т.44. – Кн.7. – Варшава,1938.
 57. Свенціцький І. Бойківський говір с.Бітля // Зап. НТШ. –Т.114. – С.117–154.
 58. Середньонадніпрянські говори. – К.,1960.
 59. Структура українських говорів. – К.,1982.
 60. Структурні рівні українських говорів. – К.,1985.

	<p>61. Турчин Є. Словник села Тилич на Лемківщині. – Львів, 2011. – 383 с.</p> <p>62. Українська діалектна морфологія. – К., 1969.</p> <p>63. Українська діалектологія і ономастика. – К., 1964.</p> <p>64. Українська лінгвістична географія. – К., 1966.</p> <p>65. Українська мова в Галичині: історичний вимір. – Львів, 2011.</p> <p>66. Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005. – 238 с.</p> <p>67. Українські східнослов'янські говірки: сучасні діалектні тексти: навч. посіб. / упоряд.: К. Д. Глуховцева, В. В. Леснова, І. О. Ніколаєнко. – Луганськ, 2011. – 424 с.</p> <p>68. Хобзей Н., Сімович О., Ястремська Т., Дидик-Меуш Г. Лексикон львівський: поважно і на жарт. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2009. – 672 с.</p> <p>69. Хобзей Н., Ястремська Т., Сімович О., Дидик-Меуш Г. Гуцульські світи. Лексикон. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2013.</p> <p>70. Чабаненко В.А. Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини: Т.1–3. – Запоріжжя, 1992–1993.</p> <p>71. Черняк В.С. Характеристика системи голосних фонем бойківського говору // Питання українського мовознавства. – Кн.4. – Львів, 1960.</p> <p>72. Шило Г. Ф. Наддністрянський регіональний словник. – Львів-Нью-Йорк, 2008.</p> <p>73. Шило Г.Ф. Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра. – Львів, 1957.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (3)
Обсяг курсу	<p>Поняття української діалектології. Класифікація українських говорів. Історія української діалектології. Лінгвістична географія і її взаємозв'язок з діалектологією.</p> <p>Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 32 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 42 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Студенти повинні вміти:</p> <p>визначати основні ознаки української діалектології, співвідношення літературної мови та діалектної, оперувати основними термінами діалектології (говір, говірка, наріччя, ареал, ізоглоса), здійснювати класифікацію українських діалектів, класифікувати українські діалекти за генетичною ознакою на давні (старожитні) і новостворені;</p> <p>оперувати основними термінами лінгвістичної географії, визначати спільне та відмінне між діалектологією та лінгвогеографією, аналізувати концепцію, будову, зміст Атласу української мови в трьох томах; аналізувати фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні карти АУМ;</p> <p>визначати на карті українські наріччя та говори; характеризувати поліське наріччя за діалектними ознаками на різних мовних рівнях аналізувати говори української мови, виділяти їх ареали, виокремлювати фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.</p>
Ключові слова	<p>Наріччя, говір, говірка, синхронія, діахронія, ядро, периферія, ізоглоса, ареал, діалектологія, лінгвогеографія, лінгвістична карта, діалектний словник, атлас, зона перехідності, зона вібрацій, діалектна риса, переголос, обниження наголошених голосних, дифтонги, акомодация, парокситонеза, укання, опозиція, історичні зміни.</p>

Формат курсу	Очний, заочний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Цикл курсів з фонетики і граматики української мови, української лексикології та історичної граматики, загального мовознавства.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Курс «Діалектологія» передбачає застосування описового, порівняльно-історичного, лінгвогеографічного методів, що виявляється у таких прийомах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • діалектні явища аналізують із синхронного погляду (опис мови на вертикальному зрізі, аналіз діалектних явищ фонетичного, морфологічного, лексичного та синтаксичного зрізів); • діалектні явища аналізуються на діахронному зрізі, що передбачає встановлення генезису як діалектних рис, так і походження мов та наріч; • вивчаються не окремі мовні факти чи явища, а системи діалектних рис в українському діалектному просторі; • встановлюються риси відповідностей між літературною та діалектною мовами у фонетиці, морфології, синтаксисі, лексиці тощо; • визначається відносна хронологія діалектних явищ; • методи лінгвістичної географії дають змогу простежити просторове розміщення говіркових елементів, а інтерпретувати лінгвістичні карти.
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер, мультимедійна дошка
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • модулі: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях,</p>

	<p>участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання і значення. 2. Зв'язок діалектології з іншими науками. 3. З історії української діалектології. 4. Діалектизми та їх типи. 5. Методи збирання діалектного матеріалу, методи діалектологічних досліджень. 6. Літературна в діалектна мова як два різновиди загальнонародної мови. Поняття діалектної норми. 7. Класифікація українських діалектів на основі спільних фонетичних та граматичних ознак. 8. Класифікація українських діалектів за генетичною ознакою. 9. Українська лінгвістична географія. 10. Атлас української мови, будова, історія створення. 11. Типи діалектних явищ в українській мові. 12. Запис і дослідження діалектного матеріалу. 13. Кость Михальчук – основоположник української діалектології. 14. Типи лінгвістичних атласів Фонетичні особливості північного (поліського) наріччя української мови. 15. Склад діалектної лексики з погляду її походження. 16. Система термінів діалектології (говірка, говір, діалект, наріччя, діалектне явище, ізгласа). 17. Діалектні словники. 18. До характеристики діалектних відмінностей у фразеології. 19. Характеристика говорів північного наріччя української мови на різних мовних рівнях. 20. Лексичні особливості поліського наріччя української мови. Словники поліських говірок. 21. Фонетичні особливості північного наріччя української мови. 22. Морфологічні ознаки північного наріччя української мови. 23. Наддністрянський діалект (територія, історія дослідження). 24. Фонетичні ознаки наддністрянських говірок. 25. Лексичні особливості наддністрянського говору. 26. Морфологічні особливості наддністрянських говірок. 27. Проблема походження етноніма “гуцули”. 28. Фонетичні особливості гуцульських говірок. 29. Морфологічні особливості гуцульських говірок. 30. Фонетичні та морфологічні особливості покутсько-буковинських говірок. 31. Проблема походження етноніма “бойки”. 32. Ареал бойківських говірок. 33. Морфологічні особливості бойківських говірок. 34. Фонетичні особливості бойківських говірок. 35. Лемківський діалект (територія, історія, походження етноніма “лемки”). 36. Фонетичні особливості лемківських говірок. 37. Морфологічні особливості лемківських говірок. 38. Ареал та історія дослідження надсянських говірок. 39. Фонетичні особливості надсянських говірок. 40. Морфологічні ознаки надсянських говірок. 41. Фонетичні та морфологічні особливості волинських говірок. 42. Ареал закарпатських говірок. 43. Фонетичні та морфологічні особливості закарпатських говірок. 44. Фонетичні та морфологічні особливості подільських говірок. 45. Степові говірки (ареал, походження степових говірок). 46. Середньонаддніпряньський діалект – основа української літературної

	<p>мови (дослідники, ареал, історія формування говору).</p> <p>47. Фонетичні особливості середньонадніпряньського говору.</p> <p>48. Фонетичні особливості слобожанських говірок.</p> <p>49. Фонетичні особливості степових говірок Морфологічні особливості середньонадніпряньських говірок.</p> <p>50. Характерні особливості лексики діалектів.</p> <p>51. Український діалектний синтаксис та усне літературне мовлення. Типи відмінностей у синтаксисі української діалектної мови.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ І				
1 т. 2 год.	Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання, значення і система термінів. Синхронна та діахронна діалектологія. Поняття діалектної норми. Зв'язок діалектології з іншими науками. Територіальні і соціальні діалекти. Методи збирання діалектного матеріалу. Методи діалектологічних досліджень.	лекція	Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Періодизація вивчення українських діалектів. Найважливіші діалектологічні та лінгвогеографічні праці з української діалектології (В. Ганцов, І. Верхратський, Й. Дзендзелівський, Б.Кобилянський, Г.Шило, І. Зілинський та ін.). Сучасний етап вивчення українських діалектів. 6 год.	13. 09. 2021
2 т. 2 год.	Класифікація українських діалектів на основі спільних фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних ознак. Північне (поліське), південно-західне і південно-східне наріччя української мови. Класифікація українських діалектів за генетичною ознакою на давні (старожитні) і новостворені.	лекція	Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Класифікація українських діалектів у працях К. Михальчука, В. Ганцова, І. Зілинського, Ф. Жилка, І. Матвіяса 6 год.	20. 09. 2021
2т. 2 год.	Українська діалектологія як наука, її предмет, завдання, значення і система термінів. Поняття загальнонародної та літературної мови. Поняття діалектної норми. Синхронна та діахронна діалектологія. Територіальні та соціальні діалекти.	Практичне заняття	Матвіяс І. Українська мова і її говори. – К., 1990.; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966; Енциклопедія		

			"Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		
3 т. 2 год.	Південно-західне наріччя. Групи говорів південно-західного наріччя.	лекція	Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Атлас української мови : В 3 т.-К.,1984-1992. – Т. I (Вступ); Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		
4 т. 2 год.	Південно-західне наріччя. Групи говорів південно-західного наріччя. Надністрянський діалект. Ареал надністрянського говору, історія його дослідження. Поняття «опільського» діалекту. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990. - С.88-95; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua); Говори української мови. Збірник текстів. - С.303-305; 239-243; Шило Г. Ф. Надністрянський регіональний словник. – Львів-Нью-Йорк, 2008. Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005. – 238 с.		
4 т.	Ареал поширення, межі, діалектне членування південно-західного наріччя української мови. Історія досліджень південно-західного наріччя.	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К., 1990. С.58-59, 74-80;	Розвиток української школи лінгвістичної географії. Робота над Атласом української мови. Ф. Жилко і українська	4. 10. 2021

2 год.	Надністрянський говір, його ознаки.		Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. - С. 230 - 236; 13. Українська мова в Галичині: історичний вимір. - Львів, 2011; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.; Костів О. Динаміка в системі консонантизму говірок південно-західного наріччя // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – Львів: Львівський національний ун-т, 2006. – Вип. 38 . – Частина I. – С.147-156	школа лінгвістичної географії. 6 год.	
МОДУЛЬ 2					
5 т. 2 год.	Гуцульський (східнокарпатський) діалект. Ареал. Історія дослідження говору. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, 74-80; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Проблема походження етноніміма «гуцули». 4 год.	18. 10. 2021
6 т. 2 год.	Покутсько-буковинський говір. Історія походження та виділення. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, 74-80; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з		

			діалектології української мови. – К., 1966.		
6 т. 2 год.	Гуцульський (східнокарпатський) діалект. Його ареал. Історія дослідження говору. Проблема походження етноніма "гуцули". Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості. Покутсько-буковинські говірки. Ареал покутсько-буковинських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К., 1990.; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Кобилянський Б.В. Походження східноукраїнського і покутського діалектів (гіпотеза та її обґрунтування) // Наук. зап. Львів. пед. ін-ту. – 1959. – Т.12. – С.3-12.; Хобзей Н., Ястремська Т., Сімович О., Дидик-Меуш Г. Гуцульські світи. Лексикон. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2013; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.		
7т. 2 год.	Надсянський говір. Ареал. Історія дослідження діалекту. Сучасний стан надсянських говірок.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Пшеп'юрська М. Надсянський говір // Праці Українського наукового інституту. – Сер. філол. –Т.44. – Кн.7. – Варшава,1938.		

8 т. 2 год.	Бойківський (північнокарпатський) говір. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “бойки”.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К.,1984.		
8 т. 2 год.	Надсянський говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості. Карпатська група говорів. Бойківський (північнокарпатський) говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “бойки”. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К.,1990.; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005; Пшеп'юрська М. Надсянський говір // Праці Українського наукового інституту. – Сер. філол. –Т.44. – Кн.7. – Варшава,1938; Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х т. – К.,1984.		
9т. 2 год.	Закарпатський діалект, ареал. Поділ закарпатських говірок на 4 групи – боржавські, марамороські, ужанські та верховинські говірки. Історія дослідження закарпатського діалекту. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Панькевич І. Нарис		

			історії українських закарпатських говорів. – Прага, 1958. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		
10 т. 2 год.	Лемківський говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “лемки”. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. –К.,1990, Енциклопедія "Українська мова"/> www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.	Карпатська група говорів. Сучасний стан та історія дослідження. 8 год.	24. 11 2021
10 т. 2 год.	Карпатська група говорів. Середньозакарпатський (закарпатський) діалект. Його ареал. Поділ закарпатських говірок на. Історія дослідження закарпатського діалекту. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості. Лемківський говір. Його ареал. Історія дослідження діалекту. Проблема походження етноніма “лемки”. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"/> www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.		
11 т. 2 год.	Волинсько-подільська група говорів. Подільський говір. Історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"/> www.litopys.org.ua ;		
12 т. 2 год.	Волинський говір. Ареал поширення. Історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"/> www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з		

			діалектології української мови. – К., 1966.		
12 т. 2 год.	Волинсько-подільська група говорів південно-західного наріччя. Подільський говір. Історія дослідження. Волинський говір. Ареал поширення. Фонетичні, морфологічні, лексичні особливості	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990, ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Говори української мови. Збірник текстів. – К., 1977; Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядник та автор передмови Н. М. Глібчук. – Львів, 2005.		
13 т. 2 год.	Північне (поліське) наріччя української мови. Ареал походження говорів. Історія дослідження північного наріччя.	лекція	Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http://litopys.org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016	Історична основа говорів північного наріччя. 4 год.	11. 10. 2021
14 т. 2 год.	Фонетичні, морфологічні, лексичні, синтаксичні особливості правобережнополіських, лівобережнополіський та середньополіських говірок.	лекція	Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http://litopys.org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя. – К., 2016		
14 т. 2 год.	Північне наріччя української мови. Характеристика правобережнополіських, лівобережнополіський та середньополіських говірок.	Практичне заняття	Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000 // http://litopys.org.ua Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське)		

			наріччя. – К., 2016		
	МОДУЛЬ 3				
15 т. 2 год.	Характеристика говорів південно-східного наріччя (середньонадніпряньського, степового, слобожанського). Середньонадніпряньський діалект – основа української літературної мови. Ареал середньонадніпряньських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність.– К.,1963. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. – Харків,1960.	Характеристика говорів південно-східного наріччя. 8 год.	14. 12. 2021
16 т. 2 год.	Слобожанський діалект. Його ареал, історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ;		
16 т. 2 год.	Характеристика говорів південно-східного наріччя (середньонадніпряньського, степового, слобожанського). Середньонадніпряньський діалект – основа української літературної мови. Ареал середньонадніпряньських говірок, історія їх дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	Практичне заняття	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність.– К.,1963. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. – Харків,1960.		
17т. 2 год.	Степовий діалект. Його ареал, історія дослідження. Фонетичні, морфологічні, синтаксичні, лексичні особливості.	лекція	Матвіяс і. Українська мова і її говори. – К., 1990 ; Енциклопедія "Українська мова"// www.litopys.org.ua ; Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови. – К., 1966.		

--	--	--	--	--	--